

7/2015

XXB-1

Měsíčník sci-fi, fantasy a hororu

ZAHRANIČNÍ POVÍDKY

Tom Crosshill

Fragmentace

aneb desettisíckrát sbohem

Elizabeth Bearová

V Aryamanově domě
osamocený signál plane

ČESKÉ POVÍDKY

Pavel Obluk

Děravá planeta

Josef Pecinovský

Molón labe!

Ivan Mls

Hračičkové

PUBLICISTIKA

Roman Bílek

České tváře, které poznal svět 1

J. Petr

Fantastická věda

Cena: 95 Kč – 4 eura



9 771804 660004



07

Michael Swanwick
Zažít Zemi



XB1 FANS Z. S.

Co, kde, kdy, jak a proč a už vím jak...

Zapsaný spolek XB1 FANS vznikl původně jako fan club časopisu XB-1, který měl pro nedostatek financí zaniknout v červnu 2013. Rozhodl jsem se pomoci dočasně financemi do konce roku 2013. Mailové stránky se nám začaly hekticky plnit přísliby pomoci a já v euforii nad jejich množstvím začal budovat fan klub časopisu...

Čas oponou trhnul, je červen 2015, časopis si vydávám díky práci skvělé redakce jako svého nového koníčka, z dočasného pomocníka jsem se musel stát vydavatelem. Zapsaný spolek je zapsán, existuje a z původního obrovského množství lidí ochotných pomoci prací je ke dnešku...

8 zájemců o členství

.....těmto ještě jednou děkuji a omlouvám za dlouhé čekání, leč dočkají se...ti, kteří mi příslibili pomoc finanční se zřejmě upokojili tím, že časopis vychází a neozvali se mi již více. Tedy až na jeden případ, kdy jsem se z mailu tohoto skoromecenáše dozvěděl, že „... když jsem si časopis koupil, není jeho pomoci evidentně třeba...”

Proto bylo nutno přepracovat [včetně vznikající infrastruktury] celou vizi spolku jako tlupy mnoha nadšenců, co zachrání časopis na vizi novou, tedy spolku fanoušků dobré literatury, filmu, divadla...a protože dnes je sci-fi / fantasy spíše mainstreamem, než jakýmsi literárním ghettem – pak s dovětkem sf/f/h zejména. Stránky a vše potřebné k chodu spolku jsem místo práce dobrovolníků zaplatil profesionálům, alespoň doufám.

Stojíme pořád o všechny aktivní a myslící lidi, ale zatím je nás málo. A asi to tak zůstane, je to možná škoda, ale asi to tak má být. Člen spolku obdrží za své roční „zápisné“ ve výši 333,- Kč speciální čtvrtletník [od ledna 2016] jen pro fans + cokoliv, co si vymyslí a v rámci spolku bude schopen uvést do života. Nadále je v plánu roční con...notabene když se zatím můžeme sejít u mě doma v kuchyni

První číslo čtvrtletníku se objeví letos na podzim spolu s vydáním časopisu, který držíte v ruce...

Praha, 19. 6. 2015
Saša Rusevský
Předseda spolku

www.xb1fans.cz

XB1

Měsíčník sci-fi, fantasy a hororu

Obsah

Zahraniční SF

Michael Swanwick: Zažít Zemi	3
Tom Crosshill: Fragmentace aneb desetisíckrát sbohem	11
Elizabeth Bearová: V Aryamanově domě osamocený signál...	15

Domácí SF

Pavel Obluk: Děravá planeta	33
Josef Pecinovský: Molón labe!	43
Ivan Mls: Hračičkové	57

Publicistika

Roman Bílek: České tváře, které poznal svět 1	63
--	----

Fantastická věda

Oživíme mamuta?; Bolí to? Zadržte dech!; Podivný pohyb planet u dvojhvězd; Pozemští mikrobi by vydrželi peklo cizích světů; Nervy jako z gumy	62
--	----

Filmfaroniáda

<i>Filmové premiéry; Šílený Max: Zuřivá cesta; Poltergeist: Avengers: Age of Ultron; Birdman; Ďábelská posedlost; Přezijí jen milenci; Klapka!</i>	67
--	----

Vivisektor

<i>Čtenáři čtenářům; Radek Hochmal: Sefirot; Josef Tykal: Dech Atlantidy; Daniel Abraham: Dračí cesta; Lucie Lukačovičová: Zelený drak, karmínový lev; Neil Gaiman: Předběžné varování; Jan Šumbera: Hlavosvět - U Zvědavého poutníka; Pavel Korněv: Led; David Šenk: Srdce ledu; A. G. Howardová: Šepotání; Aleš Pitzmos: Světlo pulsaru; Harper, Tom: Stanice Zodiak; Viki Shock: Sněhurka, jakou svět neviděl!; Sága: Kniha první; Nové knihy</i>	72
--	----



Šéfredaktor

Vlado Ríša

risa@casopisxb1.cz

Zástupce šéfredaktora

Jaroslav Jiran

jiran@casopisxb1.cz

Redaktor

Martin Šust

sust@casopisxb1.cz

Vydavatel

Časopis XB1, s.r.o.

Praha 1, Nám. Republiky 1081/7

PSČ 110 00

www.casopisxb1.cz

Tisk

TMV, s.p.o.

Distribuce

společnosti holdingu PNS a. s.

prodejny firmy Relay

Předplatné

SEND s.r.o.

(www.send.cz/casopis/728/xb1)

Číslo vychází 5. 7. 2015

© Časopis XB1 s.r.o.

ISSN 1804-6606

MK ČR E 19853

Přetisk a jakékoli šíření povoleno

jen se souhlasem vydavatele.

Titulní strana Jim Burns

Selský rozum

Tak mi v poslední době zůstává rozum stát. Ne, že bych ho měl zase až tolik, ale to, co se děje kolem, je děs-běs. Připadám si jako v černočerné sci-fárně:



Muž, který natočil zloděje a vyvěsil to na internet, díky čemuž byl zloděj nejen dopaden, ale byla vrácena i drahá kola, která ukradl, je pokutován zcela zbytečným úřadem, který platíme ze svých daní. Kdyby to byl jediný případ, tak nad tím mávnu rukou, ale ve výčtu bych mohl pokračovat.

Ženě, která se marně domáhá odebraných dětí, je oznámeno, že nemá nárok a minimálně jedno z nich půjde povinně k adopci, protože maminka nemá o děti zájem, neboť (jak je psáno ve zdůvodnění) si dovolila případ zveřejnit. Podle ombudsmanky si jako majitel nemohu dovolit odmítnout žadatele o pronájem mého vlastního bytu, zvláště pokud je nastrčenou osobou příslušnice problematické minority. (Ať už pod tím člověk míní cokoli)

Kam se hrabou páni Bradbury a Orwel (ostatně i někteří další), fantazie úředníků, kteří žijí v domněnách, že sežrali Šalamounovo lejno, je daleko nespoutanější než to, co by dokázali vyplodit autoři SF.

Kdysi ve škole mi paní učitelka říkala: používej zdravý selský rozum a nemůžeš se splést. Zřejmě se část mozku, kterou onen selský rozum využívá, ztratila, nebo snad zakrněla. Vždyť jinak by k takovým zhovadilostem nemohlo nikdy dojít.

Možná je to také tím, že se ztratily ony moudré paní učitelky na základních školách. Vždyť jinak by snad nemohlo dojít k situaci, o níž mi vykládal jeden můj kamarád vyučující na Zemědělské univerzitě. Především, že učí zeměměřičství a na konci výuky vyjíždí se svými studenty do nedalekého okolí Prahy měřit staré haldy, kopce a louky. Prostě praxe je praxe.

Onehdy přišel zcela zdeptán, protože několik studentů nejenže naměřilo výšku jakéhosi kopečku u Kostelce nad Černými lesy s rozptylem několika set metrů, ale jeden z nich dokonce ve svém protokolu tvrdil, že onen kopeček měří osm tisíc sedm set třicet dva metry. A nekompromisně na tom trval. Jeho odpověď (Mně to tak vyšlo!) by mohla vejít do dějin stejně jako moje oblíbená hláška z filmu Knoflíková válka: Kdybysem to byl věděl, tak bych sem nechodil. I já, když sleduji šílenosti, které páší zvolení i nezvolení zástupci lidu, s chutí bych onu hlášku z Knoflíkové války zvolal a odešel jinam.

Tam, kde stále ještě platí selský rozum.

Vlado Ríša

Ondřej Neff = 70



I když je to neuvěřitelné jest tomu tak.

26. června oslavil doyen české sci-fi, spisovatel, fotograf, vydavatel kulačtiny.

I když to považujeme za nemožné, že by ho někdo ze scifistů neznal, eventuelně nečetl jeho věci, připomínáme, že vydal třicet tři SF románů a povídkových sbírek, zúčastnil se dvaceti sedmi povídkových sbírek, napsal patnáct neSF knih, scénáře ke komiksům Káji Saudka, rozhlasové hry a dramatizace, přeložil Neomancera a Johnny Mnemonica (W. Gibsona) a to nemluvě o desítkách, možná i stovkách filmů, které namluvil ještě v dobách hlubokého totáče.

Je jedním z otců-zakladatelů Ikarie. Učí fotografovat a je jedním z předních odborníků na digitální fotografii.

Mimo jiné miluje psy.

Blahopřejeme a doufáme, že napíše ještě mnoho krásných a čtivých knih.

redakce



Takhle dopadl Ondřej před pěti lety, když na svých narozeninách drze oznámil, že končí se sci-fi.

Ceny Nebula

Aktivní členové organizace Science Fiction and Fantasy Writers of Ame-

rica určené pro americké žánrové spisovatele udělovali ceny Nebula za rok 2014 a stejně jako v loňském roce v nich dominují příslušnice něžného pohlaví. Ovšem v hlavní kategorii se přesto podařilo zvítězit krátkému románu *Anihilace* od Jeffa VanderMeera, úvodnímu svazku nové trilogie, kterou nám ještě letos nabídně v překladu Petra Kotrleho nakladatelství Argo. Ovšem ani časopis XB-1 se jistě nenechá zahanbit a přinejmenším jednu z vítězných povídek otiskne v některém z příštích čísel. Z dalších cen udělovaných během slavnostního udílení zmíníme rovněž titul velmistra žánru udělený Larrymu Nivenovi.



Román

Jeff VanderMeer: **Annihilation** (česky *Anihilace*, připravuje Argo)

Novela

Nancy Kressová: **Yesterday's Kin**

Noveleta

Alaya Dawn Johnsonová: „**A Guide to the Fruits of Hawai'i**“ (F&SF 7-8/14)

Povídka

Ursula Vernonová: „**Jackalope Wives**“ (Apex 1/7/14)

Cena Raye Bradburyho

James Gunn and Nicole Perlmanová: **Guardians of the Galaxy**

Cena Andre Nortonové za fantastiku pro mládež

Alaya Dawn Johnsonová: **Love Is the Drug**

Cena Damona Knighta pro velmistra žánru

Larry Niven

Cena Solstice

Joanna Russová (posmrtně) a Stanley Schmidt

Cena Kevina O'Donnella Jr.

Jeffrey Dwight



Zažít Zemi

(PASSAGE OF EARTH)

Sanitka přijela mezi třetí a čtvrtou ráno. V márnici bylo tou dobou ticho, chladno a mírně vlhko. Hank si tenhle noční čas vychutnával a s ním i ten nepatrný náznak spokojenosti, jenž mu přinášel, jako třeba hrnek čeného kafe, které mu už dávno vystydlo a čeká, až si tu a tam usrkne. Byl rád, že je sám a nemusí o ničem přemýšlet. U dveří měl nachystaný prut a kufřík s rybářským náčiním, kdyby snad po směně dostal chuť zajít si na ryby, třebaže to se stávalo jen vzácně. Pro ty méně vzácné případy tu byla kniha *Zde jsou draci: Mapování lidského genomu*.

Hank zrovna otevřel jednu utonulou a teď rozpřáhal ruce a vytahoval z ní střeva, zběžně je prohlížel a pouštěl ve smyčkách do nerezového kbelíku. Překvapilo by ho, kdyby něco našel, jenže u násilných úmrtí byla pitva povinná. Nemelodicky si u práce pohvizdoval.

U příjmu někdo zazvonil.

„Hergot.“ Hank nechal práci prací, stáhl si latexové rukavice a došel k interkomu. „Same? Jsi to ty?“ Když se ozvalo povědomé šerifovo zamručení, stiskl bzučák a otevřel mu. „Co pro mě máš tentokrát?“

„Oběť nehody.“ Sam Aldridge se vyhnul jeho pohledu, a to obvykle nedělal. Na vozíku za ním leželo pod plachtou tělo tak rozměrné, že nemohlo patřit člověku. Sanitka už mezitím odjela, což bylo v dokonalém rozporu se všemi předpisy a nadmíru podezřelé.

„Tohle rozhodně nebude...“ začal Hank.

Ze tmy vystoupila žena.

Byla to Evelyn.

„To mě podrž, ta vaše barabizna se vůbec nezměnila, že ne? Vsadím se, že i kalendář na zdi máte pořád stejný. Už se aspoň na okrese pláclí přes kapsu a pořídili noční směně lapiducha?“

„Ne, pořád pracuju sám.“

„Odvez ho dovnitř, Same, já už to zařídím. Žádný strach, vím, co kam patří.“ Evelyn se zhluboka nadechla a znechuceně zavrtěla hlavou. „Kristepane. Je to jak jezdit na kole. To taky nezapomeneš. Ať chceš nebo ne.“

* * *

Když vyřídili formality a šerif Sam odešel, Hank promluvil: „Nebudeš mi věřit, Evelyn, ale mám dojem, že jsem se uvnitř konečně zase srovnal. Aspoň maličko. Trvalo mi to léta. A teď tohle. Jako kdyby mě někdo kopl do žaludku. Jak mi tohle můžeš s klidným svědomím udělat?“

„Úplně hravě, brouku.“ Evelyn přemohla úšklebek, kterého by si kromě Hanka nikdo ani nevšiml, a odhrnula plachtu. „Koukej.“

Byl to červ.

Hank se proti své vůli nahnul nad těžké, opuchlé tělo a zhluboka vdechoval jeho opojný mimozemský pach připomínající mokrou zeminu a lanýž, doplněný o výrazný

čpavkový odér. Představil si loď na oběžné dráze, slepé, patnáct kilometrů dlouhé mašiny. Fotografie ta stvoření zdaleka nevystihovaly. Svrběly ho ruce, jakou měl chuť ho otevřít.

„CIA chce, abys provedl pitvu.“

Hank ustoupil. „Abychom si to teda ujasnili. Máte mrtvolu mimozemšťana. Zástupce jediné další inteligentní formy života, se kterou se kdy lidstvo setkalo. Ale i když máte na výplatní pásce hromady forenzních specialistů, rozhodnete se ji šoupnout obyčejnému okresnímu koronerovi?“

„Potřebujeme tvoji představivost, Hanku. Z čeho se skládají, nám řekne kdekdo. My chceme zjistit, jak přemýšlejí.“

„Vyčetlas mi, že žádnou představivost nemám. Než jsi mě odkopla.“ Neměl v úmyslu se na ni utrhnout, ale nedokázal se přimět, aby se za svůj tón omluvil. „Tak ještě jednou: proč já?“

„Řekla jsem ti tenkrát, že si nedokážeš představit, že překročíš vlastní stín. Co se týče nepraktických věcí, máš fantazie na rozdávání. Teď tě žádám, abys otevřel mrtvolu mimozemšťana. Napadá tě něco míň praktického?“

„Upřímnou odpověď od tebe asi nedostanu, že ne?“

Evelyn se potměšile pousmála a na kratičkou chvíli se z ní znovu stala žena, do které se před milionem let zamiloval. Píchlo ho z toho u srdce. „Tus nedostal nikdy. Tak si tím teď přece nezkazíme báječněj rozvod, ne?“

„Jen si vložím do diktafonu nový čip,“ rezignoval Hank. „Vezmi si plášť a gumové rukavice. Budeš mi k ruce.“

* * *

„Hotovo,“ oznámila mu Evelyn.

Hank spustil nahrávání a chvíli nad červem postál se sklopenou hlavou. Hledal to správné rozpoložení. „Fajn, začneme povšechným ohledáním těla. Vzhledem značně připomíná kroužkovce, jen je oblejší a tlustší než jeho pozemský protějšek, a přirozeně také mnohem větší. Odhaduju, že má dobře dva a půl metru na délku a možná tři čtvrtě metru v průměru. Stěží bych ho dokázal obejmout. Má tři, pět, sedm, celkem jedenáct článků, zatímco žížala jich má řekněme jednu dvě stovky. Nemá opasek, takže pozor, abysme se tou podobností nenechali unést.“

Tělo se na obou koncích tupě zužuje, spodní polovina je o něco kompaktnější. Ventrální strana je zploštělá a světlejší než dorsální. Na jednom konci má trojdílný zobákovitý výrůstek, tipl bych si ústní otvor, a na druhém konci tím pádem otvor řitní. U zobáku je pět zduřelin, ze kterých vyrůstají pevné, napohled kostěné útvary – že by kusadla? Řeknu ti ale, že mi spíš připomínají nářadí. Tenhle vypadá skoro jako hasák a tadyhleten jako kleště. Na inteligentního tvora mi připadají strašně jednoúčelné. Evelyn, ty už jsi s nima přišla do styku, liší se od sebe nějak v rámci druhu? Mají někteří totožnou sadu nástrojů a jiní jinou?“

„Ještě jsme nenarazili na dva, kteří by měli stejnou.“

„Fakticky? Zajímavé. Co to asi znamená? No nic, na první pohled je zřejmé, že zcela postrádá viditelné vnější smyslové orgány. Nemá oči, uši ani nos. Řekl bych, že až už ty mají potvory jakékoli smysly, jsou funkčně slepé.“

„Výzvědná služba si myslí totéž.“

„Museli se podle toho chovat, ne? Takže je to jasný jak facta. Můj závěr číslo jedna: porozumět jim bude pěkná fuška. Lidi se na zrak spoléhají víc než většina zvířat, a když se zpětně podíváš na vývoj filozofie i vědy, zjistíš, že obojí je hluboce zakořeněno v optice. Podobný tvor bude jednoduše přemýšlet jinak než my.“

Mezi jednotlivými články vykukuje jemný vlasovitý porost, a když články roztáhneme co nejvíc od sebe, objeví se hromada dírek, takové jakoby mrňavé řitní otvory, to by jich ale muselo být míň, drží je svěrače a je jich možná stovka, podle všeho mezi každým článkem. No to se podívejme – ty zduřelé útvary vpředu jsou vyvinutější formou těchto otvůrků. Dobře, tak teď ho otočíme. Já chytnu tenhle konec, ty vezmi ten druhý. Výborně, až řeknu, tak ho rozhoupeme a na tři otočíme. Můžeme? Raz, dva, tři!“

Mrtvola se líně otočila a málem převrhla vozík. Jen tak tak ji udrželi.

„To bylo o chlup,“ uchechtl se Hank rozjařeně. „A co je tohle?“ Přejel prstem po řadě čísel namalované na mimozemšťanově břiše. *Pravá přední str./č. 43.*

„To tě vůbec nemusí zajímat. Ty máš jen provést pitvu.“

„Vy těch mrtvol máte víc.“

Evelyn neodpověděla.

„Když se tak poslouchám, jasně že jo. Máte jich desítky. Kdybyste měli jedinou, nikdy bych ji na hraní nedostal. Máte vlastní doktory. Najde se mezi nimi pár šikovných vědátorů, kteří by za grant fikli i vlastní babičku. Do háje, i třiačtyřicet byste si nechali pro sebe. Určitě jich máte stovky, nemám pravdu?“

Na zlomek vteřiny ten líbezný obličej strnul. Evelyn si dost možná nic neuvědomila, ale Hank po bohatých zkušenostech věděl, že se právě rozhodla. „Spíš tisíce. Stala se obrovská nehoda. Do zpráv se to zatím nedostalo, ale v Pacifiku se zřítíl červí přistávací modul.“

Kristepane.“ Hank si sundal rukavice, posunul si brýle na čelo a dlaněmi si promnul oči. „Tak jste se té války konečně dočkali, že jo? Vyprovokovali jste tvory, kteří nad náma mají obrovskou technologickou převahu, a přitom tady ani nežijí! Stačí, když nám do atmosféry nasměrujou náležitě velký šutr, a tahle planeta zažije masový zánik druhů, jaký nepoznala od doby, co vymřeli dinosauři. Jim je to jedno. Jejich planeta to není!“

Na Evelynině tváři se objevil výraz, se kterým se poprvé seznámil v samém závěru jejich manželství, když už bylo všechno v troskách. „Přestaň se chovat jako pitomec,“ usadila ho. Pak rychle, se vši vážností dodala: „My jsme tu havárii nezavinili. Měli prostě smůlu, ale když už se stalo, museli jsme jí využít. Máš pravdu, červí nejspíš disponují technologií, kterou by nás dokázali vyhladit. Proto se s nima musíme vypořádat. Ale ze všeho nejdřív jim musíme porozumět, což se nám nedaří. Jsou pro nás záhada. Nevíme, co chtějí. Nevíme, jak přemýšlejí. Ale po dnešku

o tom aspoň budeme mít lepší představu. Pakliže se laskavě vrátíš k práci.“

Hank přistoupil ke stolu a ze zásobníku vytáhl nové rukavice. „Dobře. Tak jo.“

„Jenom nezapomínej, že nejde o krk jenom mně,“ dodala Evelyn, „ale i tobě a každému, koho znáš.“

„Vždyť říkám, že jo!“ Hank se dlouze nadechl, aby se uklidnil. „Takže teď toho prevítá říznem.“ Vzal si pilku na kosti. „Není to správný postup, ale tlačí nás čas.“ Pila s kvílením ožila a Hank prořízl tuhou hnědou kůži od zobáku po řitní otvor. „Teď odhrneme kůži. Na omak je vlhká a trochu v ní křupe. Muskulaturou červ silně připomíná pozemského kroužkovce. Přinejmenším stavbou. Nic černějšího jsem totiž v životě neviděl. Do háje, kůže se zavírá.“

Odskočil si k rybářskému kufříku pro nádobku s háčky. „Tumáš, na kus vlasce přivážeme dva háčky, takhle, asi pět čísel od sebe. Pak jeden zahákneme za kůži, odhrneme ji a druhým háčkem ji přichytíme k potahu vozíku. A tak každých patnáct centimetrů po obou stranách. Pak už se snad nic zavírat nebude.“

„Jasně.“ Evelyn se pustila do práce.

Po chvíli bylo hotovo a Hank si prohlížel otevřeného červa před sebou. „Mám spekulovat? Jak je libo: tahle věc se plazí bahnem nebo bůhví čím, hlavou napřed, poslepu. Co by sis z toho vyvodila?“

„Řekla bych, že budou zvyklí narážet na nečekaný překážky.“

„Výborně. Odhrň mi to tady, říznu dál... Fajn, dostali jsme se pod svalovinu k jakési pěnovité stejnorodé hmotě; ještě se k ní vrátíme. Proříznou ji... a jsme v tělní dutině, která je vyložena napěchovaná bambilionem pidiorgáneků.“

„Co kdybysme se drželi aspoň přibližně vědecký terminologie?“ povzdychla si Evelyn.

„Každopádně je jich víc, než by se mi chtělo počítat. Svalovina kryje doslova stovky malých orgánů, nemám tušení, k čemu jsou, ale všechny je propojují žilám podobné trubičky různých velikostí. Jejich anatomie je oproti člověku pekelně složitá. Vypadá to tam jak v chemičce. Na první pohled se nezdá, že by dva orgány byly stejné, i když v základu jsou si podobné. Budeme jim říkat alembiky, ať se nám případně nepletou s dalšími orgány. Našel jsem zřejmě cosi na způsob srdce, izolovaný kus svaloviny velký jako pěst. Má hned tři. Povedu řez hlouběji – Kristova noho!“

Hank dlouho nemohl odtrhnout oči od otevřené mimozemské mrtvoly. Pak odložil pilu na vozík, zavrtěl hlavou a otočil se. „Kde mám kafe?“

Evelyn se beze slova zvedla a z koutku s kávovarem mu donesla studený hrnek.

Hank si strhl rukavice, hodil je do koše a napil se.

„Tak fajn, co to bylo?“ chtěla vědět Evelyn.

„Neříkej mi, že to nevidíš – ne, jasně že ne. Tebe vždycky zajímala jenom lidská anatomie.“

„Na vysoký jsem měla seminář bezobratlých.“

„A obratem jsi všechno pustila z hlavy. Nevadí, podívej se sem: tady nahoře je napůl zatažitelný zobák. Dole je řitní otvor. Jedním jde potrava dovnitř, druhým odpad ven. Co vidíš mezi nimi?“



STEP 2015

„Trubici. Střevo?“

„Jo. Vede od úst k řiti bez jediného přerušení. Nic mezi nimi není. Jak může jít bez žaludku? Jak přežije?“ Z Evelynina výrazu vyčetl, že to na ni neudělalo dojem. „To, na co se díváme, prostě není možné.“

„A přece se na to díváme. Takže nějaký vysvětlení existuje. Najdi ho.“

Hank si odevzdaně povzdychl a s pohledem upřeným do červových útrob si natáhl nové rukavice. „Podívám se znova na ten zobák... Ha, vidíš, jak jsou ty svaly propojené? Zobák se uvolní a otevře a – jakpak to vypadá na druhém konci? – totéž udělá řitní otvor. Takže tahle potvora se plazí bahnem s tlamou dokořán a bahno jí bez omezení protéká. Což zaručeně musí mít vliv na její psychickou stavbu.“

„Jak asi?“

„Co já vím? Podíváme se zblízka na to střevo. V jedné třetině těla u zobáku, ve dvou třetinách a pak těsně nad řitním otvorem jsou prstence cizorodé tkáně. Na řezu se zdá, že mají neobyčejně jemnou strukturu, ale víc už o nich dneska ne zjistíme. Ale ne, počkej, myslím, že to mám. Podívej se na tyhle tři záhyby hned za...“

Chvilí mlčky řezal. „Je to tak. Má tři žaludky umístěné za hlavou, hned za prvním prstencem cizorodé tkáně. To bahno nebo co nasaje tenhle lalok, následuje šílená spleť svalů a pak všechno odchází – kolika? počkej – v tomhle případě čtrnácti trubičkama. Když se po jedné vydám, dostanu se přímo k alembiku. Jiná mě dovede k dalšímu alembiku. Zkusím sledovat tuhle a – jasně, další alembik. Rýsuje se nám tu jistý model.“

Na chvíli ho necháme být a vrátíme se k té pěnovité tkáni. A že jí tady hergot je. Určitě tvoří dobrou třetinu tělesné hmoty. Celé tělo je mimochodem trojstranně symetrické. Tři pěnovité struktury vedou pod svalovými snopci od hlavy ke spodní části těla a všechny tři se asi dvacet centimetrů od ústního otvoru spojují do prstence okolo přímého střeva. Odsud vyrůstají ta ramena, manipulátory, šroubováky nebo co to má být. V pravidelných intervalech pak z pěnovité hmoty rostou maličkaté výběžky, výrůstky ze stejné tkáně, které se zužují, takže připomínají kabel nebo takový hodně tlustý nerv. Panebože. Přesně to jsou.“ Zabrousil zpátky, skalpelem odstranil svalovinu a odkryl víc zkoumané hmoty. „Je to centrální nervová soustava. Mozek té potvory váží minimálně třicet kilo. Tomu nevěřím. Tomu odmítám uvěřit.“

„Je to tak,“ ujistila ho Evelyn. „U nás v Bethesdě provedli analýzy. Díváš se na jeho mozek.“

„Když znáš odpověď, tak proč se s ním tady krucifix babráš?“

„Nepřišla jsem, abych ti zodpovídala tvoje otázky, ale proto, abys ty zodpovídal moje.“

Hank se dopáleně sklonil nad červa. Linul se z něj hutný esterový puch, štiplavý a pronikavý, a v letmých závanec i odér, který Hank připisoval hnilobě. „Začneme u mozku a zkusíme, kam nás dovede jeden podřízený ganglion. Převít jeden prťavá, vede všude možné a končí až tady, u jednoho alembiku. Zkusíme jiný. Taky vede k alembiku. Je jich tady spousta, tak se na ně podíváme – a helemese, tenhle vede k útvaru v přímém střevu. Co to může být? Ja-

zyk! No jasně, na začátku střeva je řada jazyků a pak další, které ochutnávají procházející médium. A tyhle otvůrky se záklopkami se u jazyků otevírají, když bahno obsahuje živiny, které červ požaduje. Konečně se někam dostáváme. Jak dlouho už tady jsme?“

„Asi hodinu a půl.“

„Teprve?“ Dostal chuť na další kafe, ale pak si ji raději nechal zajít. „Copak to tu teda máme? Obrovská hromada mozkové tkáně – jenže k čemu?“

„Možná ho zabírá jen surová inteligence.“

„Prý surová! Kdes na to přišla? Příroda nedá vzniknout inteligenci pro nic za nic. Musí mít nějaké využití. Tak se koukneme. Jak je vidět, značná část má na starosti chuť. Červ má kolem šedesáti samostatných jazyků a vůbec bych se nedivil, kdyby měl mnohem preciznější chuť než my. K tomu si připočti moře alembiků, ve kterých probíhají buňvijké chemické reakce.“

Předpokládejme na chvíli, že ty reakce dokáže vědomě ovládat: tím by se využila značná část mozkové hmoty. Předkem nasaje bahno, ochutná ho jazyky, něco málo třeba přecherpal dál a prožene přes alembiky k transformaci. Odpadní látky se vyloučí do rovného střeva, kde projdou ještě přes několik jazykových prstenců... Mám pro tebe další postřeh: tyhle potvory mají dokonalé povědomí o vlastním zdravotním stavu. Nejspíš si sami umějí vyrobit i léčiva. Když o tom tak přemýšlím, vlastně jsem u něj nenarazil na jedinou známku nemoci.“ Z červa to intenzivně, pronikavě čpělo, před pachem nebylo úniku. Hankovi se zatočila hlava, ale překonal to.

„Fajn, máme před sebou tvora, který většinu energie a pozornosti směřuje dovnitř. Klouže médiem, které mu skoro neklade odpor, a zároveň tohle bahno klouže jeho tělem. Červ ho ochutnává a dá se odhadnout, že tím bahno neustále transformuje, a vesmír tak vnímá mnohem bezprostředněji než my.“ Zasmál se. „Zdá se, že je sloveso.“

„Cože?“

„To je aforismus Buckminstera Fullera. Ale sedí. Červ neustále transformuje vesmír. Spolkne, na co narazí, pojme to, přemění a vyloučí. Je to hybná síla změny.“

„Chytrý postřeh. Ale neřekne nám jak na ně.“

„Jasně že ne. Jsou inteligentní a inteligence všechno komplikuje. Ale jestli mám vynášet obecné soudy, řekl bych, že červi jsou přímí a nevybíraví – koneckonců se plazí naslepo –, ale změny provádějí pokradmu, jak dokazuje ta hromada alembiků. A stejně přistoupí k nám. Přímou, a přitom kradmo, i když si zatím ani neumíme představit jak. A až s námi skončí, potáhnou dál, ani se neohlédnou.“

„Paráda. Úžasný zprávy. A teď zpátky do práce.“

„Podívej se, Evelyn, jsem utahanej jako pes, udělal jsem, co jsem mohl, a řekl bych, že vůbec ne blbě. Pauza by bodla.“

„Vynechals ty věci u zobáku. Ty končetiny nebo co to je.“

„Krucifix!“ Hank se znovu otočil k mrtvole, rozřízl otok a začal diktovat. „Končetiny jsou z pevného kostního materiálu, třeba jako zuby. Tahle se skládá z několika pohyblivých částí, které ovládají svaly upevněné v oblasti zduřeliny. Shluk ganglií okolo se napojuje rovnou na mozkovou